

Editorial – Dansk version 2/2002

I en artikel i "The Guardian" fornyelig fremlagde Nigel Vincent, professor i lingvistik ved Manchester Universitet, resultaterne af sit universitets forskning i uddøende sprog. Ifølge ham vil 90 % af de ca 6000 sprog, der tales i dag være uddøde i 2050. Det, der tegner sig, er altså et sprogligt sidestykke til en miljøkatastrofe, blot med den forskel at medens folk i almindelighed er bevidste om de farer, der truer plante og dyreverdenen, opdager de slet ikke, at vi lader sprogene uddø. Med rette påpeger Professor Nigel Vincent at ethvert sprog er bærer af den kultur, som er egen for dem, der taler sproget og at der, hver gang et sprog forsvinder, også går noget tabt af verdens kulturelle mangfoldighed.

Han understreger imidlertid at 4 % af de 6000 eksisterende sprog tilsammen tales af 96% af verdens befolkning, og ud af disse ca 240 sprog tales en halv snes hver af over 100 millioner mennesker. Disse sprog, siger han, har intet at frygte. Det er minoritetssprogene, der har brug for hjælp.

Man kan nu stille sig det spørgsmål om de sprog, der ifølge Manchester kan formodes at overleve århundredets første halvdel, alle er udenfor fare?

Vi tror ikke, det er tilfældet, selv når det drejer sig om nationale sprog, der tales af flere millioner. Disse sprog risikerer naturligvis ikke en pludselig død, men de kan lidt efter lidt forarmes, hvilket på sigt kan være skæbnesvangert.

Alle er vist i dag enige om, at et sprog for at overleve skal være "komplet", dvs. skal kunne bruges til at udtrykke emner inden for alle dele af det moderne samfundsliv. Af de samme årsager, som vil få mere end 5000 sprog til at forsvinde på 50 år (ønsket om succes, prestige el. blot eftergivenhed) oplever man imidlertid, at visse lande i dag umærkeligt afgiver terræn til et andet, dominerende sprog (fx russisk i visse dele af verden, engelsk i andre), og det endda uden at gøre sig den mindste anstrengelse for at udstyre deres eget nationale sprog med de værktøjer (fx videnskabelig og teknisk terminologi), som kunne gøre det funktionsdygtigt.

Artiklen i the Guardian viser uopsætteligheden af passende forholdsregler og nødvendigheden af, at hvert land fastlægger sin sprogpolitik. En sådan politik må naturligvis ikke levne tvivl om nødvendigheden af at tilegne sig fremmede sprog, men den må også give mulighed for at forsvare og udvikle de nationale sprog.

I Europa havde man kunnet håbe på støtte til sådanne tiltag fra EU, som i 2001 fejrede "Europas sproglige mangfoldighed" og i den anledning proklamerede, at den "var et væsentligt element i Europas kulturelle arv og fremtid". Man kan derfor undre sig over at Bruxelles for nylig i en strid med Frankrig, henviser til et direktiv fra 1978 om teksten på

fødevareretiketter, et direktiv som, efter sigende, skulle forbyde et land at kræve sit eget sprog på de nævnte etiketter og tværtimod forpligte det til at acceptere brugen "af et andet, for køberen letforståeligt sprog." Dette affødte følgende kommentarer fra forfatteren og sprogeksperten Claude Duneton i le Figaro (27/7-02):

"Det er et led i den snigende krig, der i Europa føres af tilhængerne af et enhedssprog, som kun kunne være engelsk, i kraft af dette sprogs nuværende magt. Det er nemlig hverken finsk eller flamsk, for ikke at tale om græsk, der kan anses for let forståelige for den europæiske forbruger."

"Dette er ensbetydende med at anerkende, for ikke at sige skabe, to kategorier af europæiske borgere: én som taler og forstår engelsk og en anden som ikke gør det. Det vil give den veluddannede elite let spil og dømme den store masse af europæere til analfabetisme."

Redaktionen